

Ελληνικό περίπτερο στην 58η Διεθνή Έκθεση Τέχνης — La Biennale di Venezia

Οι καλλιτέχνες Ζάφος Ξαγοράρης, Εύα Στεφανή και Πάνος Χαραλάμπους εκπροσωπούν την Ελλάδα με την έκθεση *Mr. Stigl* σε επιμέλεια Κατερίνας Τσέλου

11 Μαΐου — 24 Νοεμβρίου 2019
Giardini, Βενετία

Τι παραφράζει η ιστορία και τι αποκρύπτει; What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

Πώς προσεγγίζει κανείς ένα εθνικό περίπτερο την εποχή που η ρευστότητα των εθνικών ταυοτήτων, οι ταχείες μετατοπίσεις και αλλαγές, η ιδέα του ίδιου του έθνους-κράτους όπως τη γνωρίζουμε τίθεται υπό αμφισβήτηση – και ταυτόχρονα ισχυροποιείται σε ακραίες εκδοχές;

Ο Mr. Stigl, που δανείζει το όνομά του στον τίτλο της έκθεσης στο ελληνικό περίπτερο στη Βενετία, είναι αποτέλεσμα μιας παρανόησης, ένα ιστορικό παράδοξο, ένας φανταστικός ήρωας μιας άγνωστης, περιφερειακής ιστορίας, ο οποίος με ποιητικό τρόπο μάς μεταφέρει στις παρυφές της επίσημης ιστορίας, αλλά και της ίδιας της πραγματικότητας.

Επενδύοντας τον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο του περιπτέρου με εγκαταστάσεις, εικόνες και ήχους, οι τρεις καλλιτέχνες αναδεικνύουν διαφορετικές πλευρές του πολιτικού, ιδιωτικού και κοινωνικού μας βίου. Στο περιβάλλον που δημιουργούν η μετατόπιση από τις μεγάλες αφηγήσεις προς τις προσωπικές ιστορίες είναι διαρκής. Άγνωστες (ή λιγότερες γνωστές) λεπτομέρειες αναδύονται για να ανατρέψουν με παιγνιώδη τρόπο τις επίσημες εκδοχές της ιστορίας.

Pavilion of Greece at the 58th International Art Exhibition — La Biennale di Venezia

Artists Panos Charalambous, Eva Stefani, and Zafos Xagoraris represent Greece in an exhibition titled *Mr. Stigl* curated by Katerina Tselou

May 11 — November 24, 2019
Giardini, Venice

Τι παραφράζει η ιστορία και τι αποκρύπτει; What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

How does one approach a national pavilion in an era of volatile national identities, quick shifts, and radical changes, when the concept of nation-states as we know it is being disputed—and simultaneously intensified through extreme permutations.

Mr. Stigl, who lends his name to the title of the Greek Pavilion exhibition in Venice, is a historical paradox, a constructive misunderstanding, a fantastical hero of an unknown story whose poetics take us to periphery of official history, but also of reality.

Lining the pavilion—both inside and outside—with installations, images, and sound, the three artists highlight the different aspects of our political, social, and private lives. In the environment they create, there is a constant transposition occurring from grand narratives to personal stories. The unknown (or less known) details of history emerge, subverting the indisputable character of the official record in a playful manner.

Ο **Ζάφος Ξαγοράρης** αλλοιώνει την αρχιτεκτονική του ελληνικού περιπτέρου τοποθετώντας στην είσοδο την ανακατασκευή της πύλης του στρατοπέδου της Μακρονήσου. Η εγκατάσταση ***Παραχώρηση*** μας μεταφέρει στο 1948, συνδέοντας την ιστορία της Ελλάδας –πιο συγκεκριμένα τα ταραγμένα χρόνια του Εμφυλίου και τους τόπους εξορίας– με το κίνημα του μοντερνισμού και την Peggy Guggenheim. Εκείνη τη χρονιά το ελληνικό περίπτερο παραχωρήθηκε στην Αμερικανίδα συλλέκτρια ώστε να δείξει για πρώτη φορά στην Ευρώπη τη συλλογή των έργων της, αλλάζοντας ουσιαστικά την ιστορία της Μπιενάλε. Την ίδια στιγμή που η έκθεση εγκαινιάζotan στη Βενετία, στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Μακρονήσου εκποτισμένοι στρατιώτες και πολίτες υποχρεώνονταν να κατασκευάσουν αντίγραφα αρχαιοελληνικών ναών, στο πλαίσιο μιας συνολικής πολιτικής και πολιτισμικής «αναμόρφωσης». Στο εσωτερικό του περιπτέρου η τρισδιάστατη απεικόνιση ενός υβριδικού διπλού κτιρίου συνδέει αρχιτεκτονικά το ελληνικό περίπτερο με τα έργα που αναγκάστηκαν να κατασκευάσουν οι εξόριστοι αγωνιστές – σαν να είναι το αποτέλεσμα που προέκυψε από τη σύγκρουση δύο αντιφατικών πλευρών της ίδιας εποχής: μιας περιόδου που καθόρισε τη μνήμη του τόπου και τις ιστορίες των ανθρώπων που έζησαν τόσο μακριά ο ένας από τον άλλον.

Η **Εύα Στεφανή** προσεγγίζει διαφορετικά την έννοια της δημόσιας ιστορίας, παραθέτοντας πολλές μικρές αφηγήσεις που παραδοσιακά βρίσκονται στις παρυφές της, ακριβώς επειδή θεωρούνται ασήμαντες. Το νέο της έργο ***Μόνο άνδρες*** εισβάλλει στην καθημερινότητα μιας σειράς μεσήλικων ανδρών. Σαν μικρά διγητήματα, «οι ιστορίες αυτές του ελαχίστου» κινούνται μεταξύ του ρεαλισμού και του παράδοξου και σκιαγραφούν έναν κόσμο ανδρών διαφορετικό, αντιηρωικό, μακριά από τη στερεοτυπική αρρενωπή απεικόνιση. Δεν έχει σημασία από πού προέρχονται: αν πρόκειται για έναν ποιητή, τον ιδιοκτήτη μιας ταβέρνας στο Μεταξουργείο, έναν συνταξιούχο ράφτη, ή έναν οικοδόμο κι έναν μετανάστη που συναντούνται στο καφενείο. Το ***Παράθυρο*** καταγράφει μια διαφορετική ιστορία, αυτή του νεκρού χρόνου που δεν περνά. Μέσα από την παρουσία μιας γυναίκας καθισμένης σε ένα δωμάτιο, το έργο υπενθυμίζει τη σημασία της σιωπής και της μη δράσης ως μη καταγεγραμμένης ιστορίας. Στο ***Στόμα*** αντιπαραβάλλονται εικόνες αρχαϊκού υλικού από παρελάσεις και επίσημους εθνικούς εορτασμούς, με θραύσματα κειμένου γραμμένου από την ίδια. Εδώ η Στεφανή συσχετίζει με ανατρεπτικό τρόπο τον ιδιωτικό με τον δημόσιο λόγο. Όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά οι ήρωες της Εύας Στεφανή, σαν μυθολαστικές σελίδες ημερολογίου συμπκνώνουν, χωρίς να το επιδιώκουν, την ανθρώπινη συνθήκη στην ουσία της, γράφοντας μια ανεπίσημη ιστορία.

What does history rewrite and what does it conceal?

Οι φωνές των ηρώων του **Πάνου Χαραλάμπους** φτάνουν σε εμάς μέσα από μια παράδοση συλλογή δίσκων βινυλίου, την οποία χτίζει με συνέπεια από τη δεκαετία του '80. Συνδέοντας τις εγκαταστάσεις με ηχητικές επιτελέσεις, ο Χαραλάμπους επαναφέρει ξεχασμένες ή άγνωστες φωνές, συχνά αλλοιώνοντας και ανασυνθέτοντάς τες μέσα από το ιδιοσυγκρασιακό παίξιμο των βινυλίων του, χρησιμοποιώντας νύχια αετού, αγκάθια ρόδου, αιχμές φύλλων του φυτού θάνατος. Το νέο του έργο ***Ένας αητός καθότανε***, μια μεγάλη γυάλινη εγκατάσταση που αποτελείται από 20.000 ποτήρια, καλύπτει το δάπεδο του ελληνικού περιπτέρου. Πάνω της στήνεται ένας εκστατικός «υπερηχητικός» χορός, μια περιδίνηση «βαθιάς ακρόασης». Ο επισκέπτης καλείται να περπατήσει στη διάφανη σκηνή και να αφήσει –σαν απόνερα– τη δική του ηχώ, το δικό του ίχνος στο παρόν. Δύο παλιές ηχογραφήσεις από τη συλλογή του καλλιτέχνη συνοδεύουν τον ήχο που βγάζουν τα ποτήρια, μετατρέποντας τον ακροατή-θεατή σε «θιασώτη». Η πολυαισθητηριακή εγκατάσταση του Χαραλάμπους αποτελεί μια ελεγεία στο περιφρονημένο σώμα, έναν ύμνο στο έντονο διονυσιακό στοιχείο του λαϊκού χορού, που κινείται στις παρυφές της ιστορίας.

What does history rewrite and what does it conceal?

Metrodora (Cramps Records, 1976)

Το έργο συνοδεύεται από διπλό άλμπουμ βινυλίου περιορισμένης έκδοσης με ηχογραφήσεις που έχει συγκεντρώσει ο καλλιτέχνης (Rekem Records, 2019).

Panos Charalambous
An Eagle Was Standing, 2019
 Installation, dimensions variable; performance

20,000 drinking glasses, marble, two turntables, six loudspeakers, embalmed eagle, vinyl records.

Sonic material: “To paiknidi sou skliro” (Your game is tough) by T. Karnavas, amateur recording during the August 15 celebrations in Acamania, 1987 “Lamenti de Epiro I, II” by Demetrio Stratos, *Metrodora* (Cramps Records, 1976)

The artwork is accompanied by a limited-edition double vinyl with recordings assembled by the artist (Rekem Records, 2019).

The voices introduced by **Panos Charalambous** reach us through the rich collection of vinyl records he has accumulated since the 1980s. By combining installations with sonic performances, Charalambous brings forward voices that have been forgotten or silenced, recomposing their orality through an idiosyncratic play of vinyl using eagle’s claws, rose thorns, and agave leaves. His new work ***An Eagle Was Standing*** is an installation covering the Greek Pavilion floor with 20,000 drinking glasses upon which an ecstatic, “ultrasonic” dance is performed—a vortex of deep listening. The viewer is invited to walk on this transparent stage and leave behind an echo, a trace in the present. Two archival recordings from the artist’s collection accompany the sounds emerging from the glass installation, transforming the listener-viewer into an “aficionado.” His multisensorial installation forms a eulogy to the body held in contempt, a hymn to the Dionysian element of popular dance existing in the periphery of official history.

Eva Stefani has a different approach to official history. She uses the short narrative form traditionally associated with the periphery of history and thereby considered marginal. Her new work titled ***Only Men*** documents the everyday life of several middle-aged men; multiple narratives composed of “infinitesimally small” stories move between realism and paradox, outlining a man’s world in a very different, anti-heroic way, removed from the stereotypical depiction of masculinity. It is of no importance who these men are. They could be a poet, the owner of a taverna in Metaxourgeio, a retired tailor, or a builder meeting an immigrant in a coffee shop. Through ***Window*** she retells a different story, the story of time that does not pass and seems to have stopped. A woman sitting in a room references the significance of silence and nonaction as unrecorded history. Archival footage of parades and national celebrations is set against tiny pieces of text in the work titled ***Mouth***. The text, written by Stefani herself, subversively intertwines private and public speech. Like the pages of a diary containing different entries that are simultaneously bound together, Stefani’s heroes bear–without aiming to do so–the intimacy of the human condition through an unofficial telling of the past that casts light upon history.

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

Zafos Xagoraris transforms the architecture of the Greek Pavilion by reconstructing the military prison gate of Makronisos. His installation ***The Concession*** transports us back to 1948, connecting the Greek past (specifically the troubled years of the Civil War and concentration camps) with the movement of modernism and the figure of Peggy Guggenheim. That year, the Pavilion of Greece was offered to the American collector to show her pivotal collection of modern art for the first time on European soil, changing the history of the Biennale itself. During the opening, displaced soldiers and civilians were forced to build replicas of ancient Greek temples at the Makronisos concentration camp as part of a political and cultural “reformation.” The three-dimensional portrayal of a hybrid building inside of the Greek Pavilion references the architectural connection between the Pavilion and the buildings forcibly created by the exiled islanders, as if the outcome of a collision between two contradictory events occurring during the same period of history—a time that defined the collective memory of the land as well as the stories of people living apart.

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

What does history rewrite and what does it conceal?

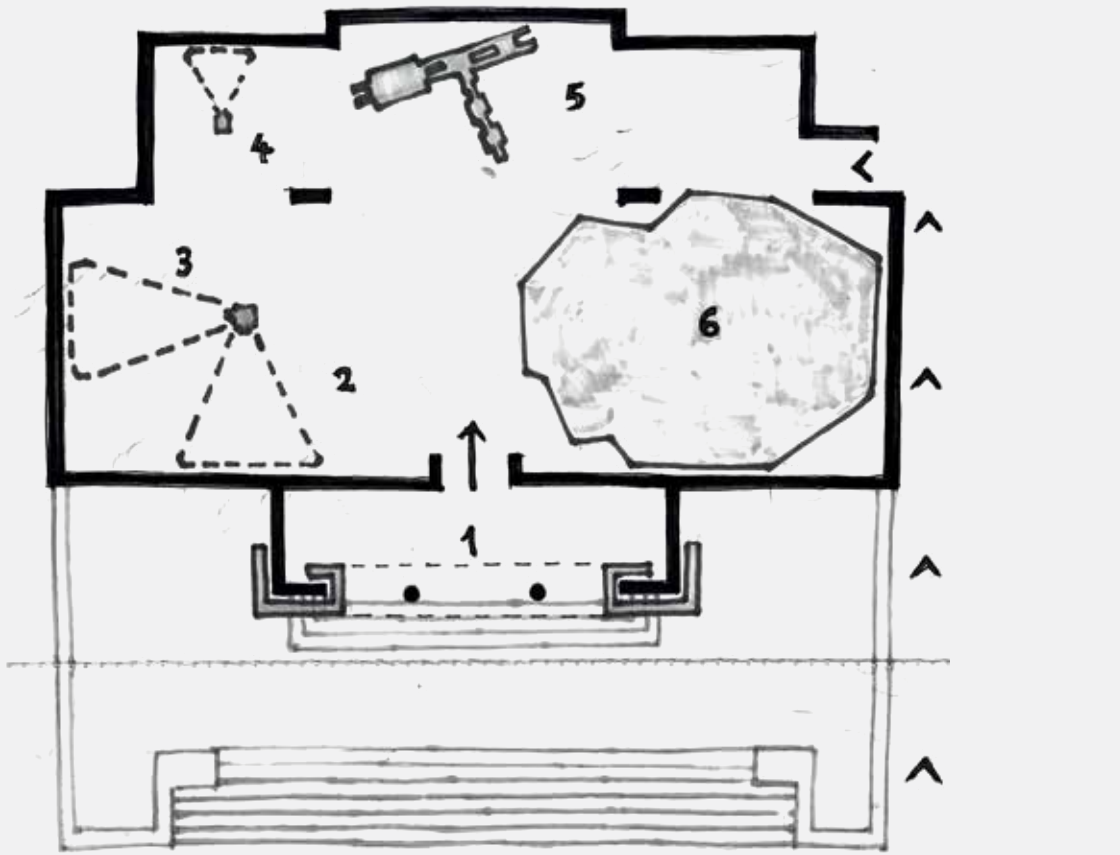
Η ευθύνη για την υλοποίηση της εθνικής εκπροσώπησης, με την ιδιότητα του επιτρόπου, έχει ανατεθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στον νεοσύστατο Μητροπολιτικό Οργανισμό Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης (ΜΟΜus). Τον ρόλο της εθνικής επιτρόπου τον έχει αναλάβει η Συραγό Τσιάρα, αναπληρώτρια διευθύντρια του ΜΟΜus–Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και του ΜΟΜus–Πειραματικού Κέντρου Τεχνών. Η έκθεση χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Το Onassis Culture είναι ο βασικός υποστηρικτής της ελληνικής συμμετοχής, που επίσης στηρίζεται από τον Οργανισμό Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ, τον ΕΟΤ, και την Aegean ως επίσημου χορηγού αερομεταφορών. Χορηγός επικοινωνίας ΕΡΤ.

The Metropolitan Organisation of Museums of Visual Arts of Thessaloniki (ΜΟΜus) has been appointed commissioner of Greece’s national participation by the Hellenic Ministry of Culture and Sports. The role of commissioner is undertaken by Syrago Tsiara, deputy director of the ΜΟΜus–Museum of Contemporary Art and ΜΟΜus–Experimental Center for the Arts. The project is funded by the Hellenic Ministry of Culture and Sports.

The project is powered by Onassis Culture, with the support of ΝΕΟΝ Organization for Culture and Development, the Greek National Tourism Organization, and Aegean Airlines as official air carrier sponsor. Media sponsor ΕΡΤ.

#MrStigl mrstigl.com

1	Ζάφος Ξαγοράρης <i>Η παραχώρηση</i> , 2019 Υπαίθρια εγκατάσταση (ανακατασκευή και τοποθέτηση πύλης της Μακρονήσου στην είσοδο του ελληνικού περιπτέρου με τη βοήθεια σφικτήρων), διαστάσεις μεταβλητές (σχεδιασμός συστήματος σφικτήρων Ζάφος Ξαγοράρης και Κατερίνα Στεφανιδάκη)	Eva Stefani <i>Only Men</i> (as part of <i>Anaglyphs</i>), 2019 16 mm, Hi8, VHS-C, HDV, color, sound, 70 min.	Zafos Xagoraris <i>The Concession</i> , 2019 Installation, dimensions variable, archival material, hybrid building consisting of an acropolis from Makronisos and the Greek Pavilion (display case design: Katerina Stefanidaki) The installation comprises a three-dimensional depiction of a hybrid building, and a display case with archival material from the Hellenic Literary and Historical Archive (ELIA), Athens; Contemporary Social History Archives (ASKI), Athens; Historical Archives of Contemporary Arts (ASAC), Venice; Solomon R. Guggenheim Museum Archives, New York; and Peggy Guggenheim Collection Archives, Venice.	<i>Metrodora</i> (Cramps Records, 1976)	
2	Εύα Στεφανή <i>Παράθυρο</i> (από το έργο <i>Ανάγλυφα</i>), 2019 Ψηφιακό βίντεο, έγχρωμο, χωρίς ήχο, 2'	4	Εύα Στεφανή <i>Στόμα</i> (από το έργο <i>Ανάγλυφα</i>), 2019 Αρχαϊκό υλικό και κείμενο, ασπρόμαυρο, χωρίς ήχο, 3,5'		
	Zafos Xagoraris <i>The Concession</i> , 2019 Outdoor installation (reconstruction of a gate on Makronisos attached with clamps to the entrance of the Greek Pavilion), dimensions variable (clamp system design: Zafos Xagoraris and Katerina Stefanidaki)	Eva Stefani <i>Mouth</i> (as part of <i>Anaglyphs</i>), 2019 Archival footage, black-and-white, no sound, 3.5 min.	5	Ζάφος Ξαγοράρης <i>Η παραχώρηση</i> , 2019 Εγκατάσταση, διαστάσεις μεταβλητές, αρχαϊκό υλικό και διπλό κτίριο το οποίο προκύπτει από την ένωση της Ακρόπολης της Μακρονήσου με το ελληνικό περίπτερο (σχεδιασμός προθήκης: Κατερίνα Στεφανιδάκη) Η εγκατάσταση αποτελείται από τρισδιάστατη απεικόνιση διπλού κτιρίου και προθήκη με αρχαϊκό υλικό από το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, τα Ιστορικά Αρχεία της Μπιενάλε της Βενετίας, τα αρχεία του Μουσείου Solomon R. Guggenheim και της Συλλογής Peggy Guggenheim στη Βενετία.	
3	Εύα Στεφανή <i>Μόνο άνδρες</i> (από το έργο <i>Ανάγλυφα</i>), 2019 16 mm, Hi8, VHS-C, HDV, έγχρωμο, με ήχο, 70'	6	Πάνος Χαραλάμπους <i>Ένας αητός καθότανε</i> , 2019 Εγκατάσταση μεταβλητών διαστάσεων, περφόρμανς 20.000 γυάλινα ποτήρια, μάρμαρο, 2 πικάπ, 6 μεγάφωνα, βαλσαμωμένος αετός, δίσκοι. Ηχητικό υλικό: «Το παιχνίδι σου σκληρό», με τον Τ. Καρναβά, ερασιτεχνική ηχογράφηση από πανηγύρι της Ακαρνανίας, Δεκαεπταύγουστος 1987 «Lamenti de Epiro I, II» του Demetrio Stratos, από τον δίσκο		

**Panos Charalambous
Eva Stefani
Zafos Xagoraris**

La Biennale di Venezia

**58. Esposizione
Internazionale
d'Arte**

Partecipazioni Nazionali

**curated by
Katerina Tselou**

**11/5–
24/11**

**Greek Pavilion
Biennale Arte 2019**

Giardini, Venice

HELLENIC REPUBLIC
Ministry of Culture and Sports

HELLENIC REPUBLIC - MINISTRY OF CULTURE & SPORTS
MOMus
METROPOLITAN ORGANISATION OF MUSEUMS OF VISUAL ARTS OF THESSALONIKI

powered by
**ONASSIS
CULTURE**

with the support of
NEON

official air carrier sponsor
AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

GREECE

media sponsor
EPT